

สินค้าประมงกับระเบียบ IUU Fishing ของ EU

IUU Fishing (Illegal, Unregulated and Unreported Fishing) คือ การทำประมงที่ละเมิดกฎหมายทางทะเลหรือกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การทำประมงในเขตหวงห้าม การทำประมงในช่วงที่ห้ามทำประมง การใช้อุปกรณ์ที่ไม่ได้รับอนุญาต รวมถึงการไม่รายงานข้อมูลการทำประมงหรือรายงานข้อมูลเท็จ การทำประมงในลักษณะดังกล่าวถือเป็นปัญหาสำคัญของโลก เพราะนอกจากจะทำลายความยั่งยืนของทรัพยากรสัตว์น้ำทางทะเลแล้ว ยังทำลายระบบนิเวศทางทะเล รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในทะเล ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชากรโลกทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะชุมชนบางกลุ่มของประเทศกำลังพัฒนาที่ตั้งอยู่ตามชายฝั่งทะเลที่ยังต้องพึ่งพาการทำประมงเป็นหลัก ทั้งนี้ คาดว่าการทำประมงแบบ IUU ทั่วโลกมีมูลค่าสูงถึงปีละประมาณ 10,000 ล้านดอลลาร์

สหภาพยุโรป (European Union : EU) ในฐานะผู้นำเข้าสินค้าประมงรายใหญ่ที่สุดของโลกให้ความสำคัญกับปัญหาการทำประมงแบบ IUU อย่างมาก จึงได้ออกมาตรการเพื่อลดการทำประมงแบบ IUU อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากที่ผ่านมา EU ยังไม่มีมาตรการตรวจสอบย้อนกลับเพื่อทราบแหล่งที่มาของสินค้าประมงดังกล่าว ส่งผลให้สินค้าจากการทำประมงแบบ IUU ยังคงเข้าสู่ตลาด EU ได้อย่างง่ายดาย โดยคาดว่าในแต่ละปี EU นำเข้าสินค้าจากการทำประมงแบบ IUU ประมาณ 1,100 ล้านดอลลาร์ หรือราวร้อยละ 7 ของมูลค่านำเข้าสินค้าประมงทั้งหมดของ EU อย่างไรก็ตาม ล่าสุด EU ได้ประกาศระเบียบว่าด้วยการป้องกันต่อต้าน และจัดการทำประมงแบบ IUU อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2551 และกำหนดให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 คาดว่าระเบียบนี้จะช่วยลดการทำประมงแบบ IUU ลงได้ สำหรับสาระสำคัญของระเบียบดังกล่าวที่ผู้ประกอบการไทยควรทราบ มีดังนี้

- สินค้าประมง ทั้งสินค้าแปรรูปและไม่ได้แปรรูปที่ได้จากการจับ (ยกเว้นสัตว์น้ำจืด ปลาสวยงาม สัตว์น้ำที่ได้จากการเพาะเลี้ยง และหอยสองฝาบางชนิด) เมื่อส่งมา EU ต้องมีใบรับรองการจับสัตว์น้ำที่ออกโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบของประเทศเจ้าของเรือ (สำหรับไทย คือ กรมประมง) เพื่อรับรองว่าการจับสัตว์น้ำนั้นเป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ตลอดจนมาตรการอนุรักษ์และบริหารจัดการระดับนานาชาติ

- เรือประมงที่ถูกสันนิษฐานว่าทำการประมงแบบ IUU จะถูกใส่ไว้ในรายชื่อของเรือประมงที่ทำประมงแบบ IUU และมีมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เรือประมงเหล่านี้ทำการประมงแบบ IUU ต่อไป อาทิ เพิกถอนใบอนุญาตจับสัตว์น้ำ ห้ามค้าสินค้าจากเรือประมงนั้นใน EU ตลอดจนการห้ามไม่ให้เรื่อนั้นเข้าสู่ท่าเรือของ EU

- การนำเรือสินค้ามาเทียบท่า ตลอดจนการขนถ่ายสินค้าประมงทางเรือของประเทศที่สาม จะต้องกระทำในท่าเรือที่ได้รับอนุญาต และต้องรายงานจำนวนสินค้าประมงแยกตามชนิด ระบุแหล่งที่จับ และวันที่จับเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบย้อนกลับสินค้า

- ประเทศที่สามที่ไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวได้ จะถูกห้ามค้าสินค้าประมงทั้งทางตรงและทางอ้อมกับ EU ตลอดจนห้ามทำการประมงร่วมกับกองเรือของ EU รวมทั้งห้ามซื้อขายกับผู้ประกอบการใน EU

ทั้งนี้ ในฐานะที่ EU เป็นตลาดส่งออกสินค้าประมงสำคัญของไทย ผู้ประกอบการไทยจึงควรทำความเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับระเบียบใหม่นี้ให้ได้โดยไวก่อนที่จะเริ่มมีผลบังคับใช้ในปี 2553 เพื่อให้ไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าสินค้าประมงกับ EU ในอนาคต

ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ ฝ่ายวิชาการ

มกราคม 2552